

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/47/2000

PREFERENCJE PARTYJNE W MARCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Druga połowa lutego i początek marca upłynęły raczej bez dużych konfliktów czy burz na scenie politycznej. Stosunkowo najbardziej spektakularnym wydarzeniem okazał się wywiad, jakiego udzielił kończący swoje urzędowanie na stanowisku szefa UKFiT Jacek Dębcki, który oskarżył swoich byłych kolegów politycznych o szantaż i chęć skompromitowania prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Po raz kolejny ujawniła się wewnętrzna słabość AWS i koalicji rządzącej - w Warszawie wbrew ustaleniom liderów koalicji nie wybrano Pawła Piskorskiego na urząd prezydenta miasta, natomiast w parlamencie tylko minimalną większością głosów odrzucono zmieniony wbrew intencjom rządu projekt ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. W mediach dyskutowano o sytuacji w Najwyższej Izbie Kontroli. Pogorszenie stosunków z Rosją dało asumpt do publicznej wymiany zdań między prezydentem a ministrem spraw zagranicznych na temat priorytetów i sposobu prowadzenia naszej polityki zagranicznej.

Poza wydarzeniami politycznymi na nastroje społeczne mogły wpływać dane świadczące o niezbyt korzystnej sytuacji gospodarczej kraju, dość regularnie w tym okresie przedstawiane opinii publicznej przez GUS. Na początku lutego opublikowano informację o wyższym, niż się spodziewano, poziomie deficytu obrotów bieżących bilansu płatniczego. Według GUS w styczniu odnotowano także powrót dwucyfrowej inflacji, a wzrost cen okazał się największy od szesnastu miesięcy. W stosunku do grudnia '99 obniżyła się także produkcja przemysłowa, utrzymują się również niekorzystne tendencje na rynku pracy - wzrosła liczba bezrobotnych, a stopa bezrobocia sięgnęła prawie 14%. Jednym ze skutków tych nie najlepszych wiadomości była decyzja Rady Polityki Pieniężnej o kolejnym i znaczącym podniesieniu podstawowych stóp procentowych.

Wszystkie te wydarzenia i informacje mogły mieć wpływ na postrzeganie najważniejszych ugrupowań naszej sceny politycznej, w tym szczególnie partii rządzących.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się na początku marca¹, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 61% ankietowanych. Odsetek ten jest taki sam jak przed miesiącem.

**POPARCIE DLA PARTII I UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Partie i ugrupowania polityczne	1999											2000		
	III	IV ⁽¹⁾	IV ⁽²⁾	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
	w procentach													
SLD	28	28	29	30	31	33	34	33	35	31	38	35	36	37
AWS	22	23	23	22	24	20	16	17	17	20	20	16	16	16
PSL	9	11	10	8	9	8	11	8	7	9	7	9	10	8
UW	9	7	8	10	9	7	9	10	10	10	8	11	10	7
UP	5	3	5	4	6	4	5	6	5	4	4	3	5	5
KPEiR	3	2	4	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3
UPR	2	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	1	1	3
ROP	4	3	4	3	3	3	2	2	3	3	2	2	1	2
ChD III RP	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	0	2	1
ZZR „Samoobrona”	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1
KPEiR RP	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1	1	0	1
PLD	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	2	0
Inna partia	3	1	1	1	1	3	2	2	1	1	2	2	1	2
Trudno powiedzieć	11	15	10	12	9	14	13	13	12	12	11	16	13	14
N	601	610	605	629	658	629	632	685	659	637	654	675	672	826

Marzec nie przyniósł istotnych zmian w poziomie poparcia dla dwóch najsilniejszych ugrupowań sceny politycznej. Niezmiennie najwięcej zwolenników ma SLD. Zamiar oddania głosu na tę partię deklaruje obecnie 37% badanych, a więc nieznacznie więcej niż w styczniu i lutym. O ponad połowę mniejsze poparcie niż SLD nadal uzyskuje AWS. Do jej zwolenników, podobnie jak w ubiegłych miesiącach, zalicza się 16% potencjalnych uczestników wyborów.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (118) - sfinansowane częściowo w ramach międzynarodowego projektu badawczego „Konsolidacja demokracji w Europie Środkowo-Wschodniej” przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej - przeprowadzono w dniach 1-8 marca 2000 roku na 1369-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Nieco słabsze niż przed miesiącem są natomiast notowania dwóch pozostałych najbardziej liczących się ugrupowań sceny politycznej - PSL oraz UW. Obecnie za partią ludowców opowiada się 8% badanych deklarujących udział w wyborach - o 2 punkty mniej niż w lutym (różnica w granicach błędu statystycznego). Poparcie dla Unii Wolności spadło o 3 punkty i obecnie może ona liczyć na głosy 7% potencjalnych uczestników wyborów. Są to najniższe notowania tej partii od lipca ubiegłego roku.

Listę ugrupowań, które miałyby dziś szansę na wejście do parlamentu, zamyka - podobnie jak przed miesiącem - Unia Pracy, za którą opowiada się 5% potencjalnych wyborców. W dalszym ciągu niewielkie szanse mają natomiast pozostałe uwzględnione w naszym badaniu ugrupowania. Poparcie dla KPEiR oraz UPR deklaruje po 3% ankietowanych zamierzających wziąć udział w wyborach. Na jeszcze mniej głosów mógłby liczyć ROP (2%) oraz takie partie, jak: ChD III RP, KPEiR RP, a także „Samoobrona” (po 1%). Prawie co siódmy potencjalny wyborca (14%) jeszcze nie wie, na którą partię odda swój głos.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	61	20	20	1369
Płeć				
Mężczyźni	64	18	18	648
Kobiety	57	21	21	721
Wiek				
18-24 lat	57	22	20	196
25-34	56	21	23	243
35-44	59	20	21	274
45-54	66	17	16	291
55-64	68	17	15	141
65 lat i więcej	58	19	22	224
Miejsce zamieszkania				
Wies	61	22	17	496
Miasto do 20 tys.	56	21	22	191
20 - 100 tys.	61	19	20	297
101 - 500 tys.	62	15	22	263
501 tys. i więcej mieszk.	61	17	23	121
Wykształcenie				
Podstawowe	54	22	25	411
Zasadnicze zawodowe	55	20	25	364
Średnie	69	18	13	448
Wyższe	69	16	15	147
Grupa społ.-zaw. pracujący i obecnie niepracujący				
Przedsiębiorcy/ menedżer.	70	19	11	65
Zawody twórcze i specjal.	75	11	14	111
Prac. umysłowi-kierownicy	77	17	6	76
Inni umysł. i fizycz.-umysł	63	22	14	229
Mistrzowie i brygadziści	76	5	19	49
Robotnicy wykwalifikowani	57	17	26	385
Robotnicy niewykwalifik.	51	20	29	162
Rolnicy i robotnicy rolni	55	25	20	140
Zawodowi wojskowi i inne służby mundurowe	76	20	4	25
Nigdy niepracujący	50	29	21	124
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	67	16	17	240
spółce właścicieli	63	18	20	115
prywatnych i państwa	64	20	16	226
sekt. pryw. poza rolnict.	54	27	19	44
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	53	21	26	223
276 - 399	58	21	21	174
400 - 549	55	22	23	270
550 - 799	68	17	15	187
Powyżej 799 zł	77	12	12	173
Ocena własnych war. mater.				
Złe	53	22	25	542
Średnie	62	21	17	592
Dobre	74	12	15	234
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	51	22	28	91
Raz w tygodniu	64	20	16	729
1-2 razy w miesiącu	57	19	24	209
Kilka razy w roku	57	21	22	248
W ogóle nie uczestniczy	65	10	25	89
Poglądy polityczne				
Lewica	73	12	15	379
Centrum	59	21	20	455
Prawica	73	15	12	228
Trudno powiedzieć	39	29	33	301

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	AWS	ChD III RP	KPEiR	KPEiR RP	PSL	PLD	ROP	SLD
Ogółem	16	1	3	1	8	0	2	37
Płeć								
Mężczyźni	16	1	2	1	8	0	1	40
Kobiety	15	2	3	2	8	0	2	35
Wiek								
18-24 lat	15	0	1	0	10	0	1	40
25-34	21	2	0	0	11	0	1	29
35-44	18	0	1	1	5	0	2	37
45-54	10	1	2	2	7	0	2	43
55-64	11	1	5	1	6	1	2	50
65 lat i więcej	21	3	8	3	10	1	1	25
Miejsce zamieszkania								
Wieś	17	1	3	1	16	0	2	28
Miasto do 20 tys.	10	3	2	2	4	0	1	44
20 - 100 tys.	16	2	4	0	3	0	1	43
101 - 500 tys.	17	1	2	2	3	0	2	41
501 tys.i więcej mieszk.	15	0	0	3	4	1	3	42
Wykształcenie								
Podstawowe	17	2	7	2	12	0	0	26
Żasadnicze zawodowe	14	0	1	1	5	1	1	44
Średnie	16	2	1	1	8	0	3	40
Wyższe	16	0	1	0	2	0	2	41
Grupa społ.-zaw. pracujący i obecnie niepracujący								
Przedsiębiorcy/ menedżer.	29	0	0	0	9	0	0	36
Zawody twórcze i specjal.	11	0	1	0	3	0	2	44
Prac. umysłowi-kierownicy	18	1	1	0	3	0	2	47
Inni umysł.i fizycz.-umysł	18	2	1	1	6	0	3	40
Mistrzowie i brygadziści	11	0	5	0	12	0	0	39
Robotnicy wykwalifikowani	12	1	4	2	7	1	2	39
Robotnicy niewykwalifik.	23	4	5	2	9	0	2	23
Rolnicy i robotnicy rolni	14	0	6	3	22	0	0	21
Zawodowi wojskowi i inne służby mundurowe	12	0	0	0	4	0	0	52
Nigdy niepracujący	14	2	3	1	9	0	0	39
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	12	1	1	0	7	0	3	37
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	12	1	0	0	11	1	2	43
sekt. pryw. poza rolnict.	16	1	1	0	5	0	2	43
prywatnym gosp. rolnym	7	0	0	0	13	0	0	33
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	16	2	4	1	10	0	3	25
276 - 399	16	0	4	1	7	0	0	36
400 - 549	16	3	2	1	9	0	1	46
550 - 799	14	2	1	1	10	1	2	33
Powyżej 799 zł	16	0	1	2	4	0	2	46
Ocena własnych war. mater. żyte								
Średnie	17	1	4	2	8	0	3	35
Dobre	13	1	2	2	9	0	1	38
Dobre	20	2	1	0	4	0	1	40
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	35	4	6	0	4	0	1	13
Raz w tygodniu	18	1	3	1	10	0	2	33
1-2 razy w miesiącu	15	1	0	2	5	0	1	34
Kilka razy w roku	4	0	3	1	7	0	0	53
W ogóle nie uczestniczy	10	0	2	0	6	0	0	57
Poglądy polityczne								
Lewica	0	0	1	0	7	0	1	75
Centrum	11	1	4	2	10	1	2	28
Prawica	53	2	1	1	3	0	3	3
Trudno powiedzieć	10	1	5	1	11	0	0	18

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?
(%)

	UPR	UP	UW	ZZR "Samo- -obrona"	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	5	7	1	2	14	826
Płeć							
Mężczyźni	4	5	7	2	3	10	416
Kobiety	2	5	5	1	1	18	410
Wiek							
18-24 lat	2	10	5	1	2	13	113
25-34	6	4	9	2	0	15	135
35-44	4	6	8	1	3	14	163
45-54	3	3	7	1	3	16	193
55-64	3	3	2	1	1	13	95
65 lat i więcej	0	6	6	2	2	12	127
Miejsce zamieszkania							
Wieś	2	4	3	3	3	18	303
Miasto do 20 tys.	5	5	5	0	1	19	107
20 - 100 tys.	4	8	5	0	2	12	180
101 - 500 tys.	2	3	15	2	2	9	162
501 tys.i więcej mieszk.	5	9	9	0	2	8	73
Wykształcenie							
Podstawowe	1	4	1	3	2	24	216
Zasadnicze zawodowe	2	6	2	3	4	16	199
Średnie	5	6	9	0	1	9	310
Wyższe	2	7	20	0	2	7	101
Grupa społ.-zaw. pracujący i obecnie niepracujący							
Przedsiębiorcy/ menedżer.	4	0	11	2	0	9	45
Zawody twórcze i specjal.	2	7	18	0	3	8	83
Prac. umysłowi-kierownicy	2	6	11	0	1	8	59
Inni umysł.i fizycz.-umysł	6	7	8	0	1	9	145
Mistrzowie i brygadziści	4	3	14	0	6	6	37
Robotnicy wykwalifikowani	2	6	2	2	3	17	220
Robotnicy niewykwalifik.	3	4	1	1	2	21	81
Rolnicy i robotnicy rolni	1	3	0	6	0	24	74
Zawodowi wojskowi i inne służby mundurowe	7	2	6	0	0	17	19
Nigdy niepracujący	2	5	6	1	2	16	62
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	4	6	11	1	3	15	161
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	6	4	8	3	3	7	72
sekt. pryw. poza rolnict.	5	7	9	0	3	8	144
prywatnym gosp. rolnym	0	0	0	7	0	40	24
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	0	7	3	3	1	26	116
276 - 399	0	7	3	4	5	17	101
400 - 549	4	3	4	0	2	9	149
550 - 799	2	9	9	1	3	7	127
Powyżej 799 zł	4	3	11	0	2	8	132
Ocena własnych war. mater.							
Złe	2	5	2	3	2	17	288
Średnie	4	6	8	1	1	14	365
Dobre	2	5	12	0	3	10	172
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	0	7	8	0	2	21	45
Raz w tygodniu	2	5	6	1	2	15	465
1-2 razy w miesiącu	4	9	8	2	2	17	120
Kilka razy w roku	3	4	7	3	3	11	140
W ogóle nie uczestniczy	10	2	6	2	2	3	55
Poglądy polityczne							
Lewica	2	2	2	1	3	5	276
Centrum	2	6	10	2	2	18	267
Prawica	4	6	12	0	1	9	167
Trudno powiedzieć	4	10	1	1	2	36	113